

ارزیابی برخی صفات مورفولوژیک، عملکرد در ارقام لوبیا سفید و چیتی (*Phaseolus vulgaris*) در شرایط آب و هوایی کرج

سمیه کوکبی^{۱*}، نوشین اشرفی^۲، طاهره جوانمرد^۳، مینا آقاجانی^۴، رحیم عبادی^۵، هادی همدمی^۶، سید یعقوب صادقیان^۷ مظهر

^{۱،۲،۳} به ترتیب دانش‌آموخته کارشناسی ارشد و دانشجوی دکتری علوم باغبانی، دانشگاه تبریز، دانشگاه تهران، دانشگاه تهران و کارشناسان ارشد تحقیقات شرکت کشاورزی و باغداری فردوس البرز.
^۴ به ترتیب دانش‌آموخته کارشناسی علوم باغبانی دانشگاه تهران و آزاد خوی و کارشناسان تحقیقات شرکت کشاورزی و باغداری فردوس البرز.

^۵ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اصلاح نباتات، دانشگاه آزاد اسلامی کرج،
^۶ استاد پژوهش، موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر، کرج.

* نویسنده مسئول: s_kokabee@yahoo.com

چکیده

لوبیا یکی از منابع مهم پروتئین و تولید انرژی برای انسان می‌باشد. مهم‌ترین گونه آن *Phaseolus vulgaris* است. این آزمایش در قالب طرح بلوکه‌ای کامل تصادفی با ۵ تیمار و ۳ تکرار در بهار و تابستان سال ۱۳۹۲ در مزرعه تحقیقاتی شرکت کشاورزی و باغداری فردوس البرز در کرج اجرا گردید. در این آزمایش صفاتی نظیر ارتفاع بوته، طول ساقه اصلی، تعداد شاخه‌های فرعی، تعداد گره روی ساقه اصلی، وزن صد دانه، طول، عرض، قطر دانه، وزن دانه در کرت و عملکرد دانه در هکتار اندازه‌گیری شد. نتایج نشان داد که بیشترین میزان ارتفاع بوته در ارقام ایرانی بیشتر از ارقام فرانسوی است. مقایسه میانگین بین تیمارها نشان داد که حداکثر عملکرد بذر (لوبیا خشک) در ارقام Dorsa sefid و Sadri chiti (به ترتیب ۱۱/۵۳ و ۱۰/۰۲ تن در هکتار) بود و حداقل عملکرد در رقم H.coco (۶/۴۴ تن در هکتار) مشاهده شد که اختلاف معنی‌داری نسبت به بقیه تیمارها نشان داد. رقم H.flambo از لحاظ طول، عرض، قطر و وزن صد دانه نسبت به ارقام دیگر بیشتر می‌باشد ولی عملکرد پایینی نسبت به ارقام Dorsa sefid و Sadri chiti دارد. با توجه به هدف مورد نظر، که همان افزایش عملکرد می‌باشد در این آزمایش ارقام Dorsa sefid و Sadri chiti حداکثر رشد و عملکرد را نشان داد.

کلمات کلیدی: صفات مورفولوژیک، عملکرد، ارقام خارجی و داخلی